

KULTURNO
v
ŽIVLJENJE
VOJNKA
v
NEKOČ IN
DANES

Mentor

Lijana Žerjav

Avtorji

Tanja Pušnik

Nataša Jager

Lea Jurak

Andrej Volavšek

Klemen Leban

marec 1993

Naloga obsega 27 strani, med tekst smo vstavili slikovni material.

Poglavje "Kulturno življenje Vojnika danes" ima priloženo anketo.

Posebnih prilog ni.

KAZALO

1. KAZALO
2. IZVLEČEK
3. UVOD
4. KULTURNO ŽIVLJENJE VOJNIKA V PRETEKLOSTI
5. RAZVOJ KUD "FRANCE PREŠEREN" VOJNIK
5. KULTURNO ŽIVLJENJE VOJNIKA DANES
 - Vojniški oddelek Osrednje knjižnice Celje
 - ANKETA : Kulturni utrip Vojnika danes
6. POVZETEK
7. VIRI

IZVLEČEK

V preteklosti je bilo življenje Vojnika trga razgibano, času in okoliščinam primerno. 19. stoletje je kot čas narodnega preporoda prineslo tudi živahnejše kulturno delovanje našega trga.

Obdobje 1. in 2. svetovne vojne je pomenilo čas delnega zastoja kulturnega življenja v trgu, saj med okupacijo ni bilo mogoče normalno delovati.

Po 2. svet. vojni je za prireditve kraja skrbelo PD oz. KUD "France Prešeren", ki je za napredek in kulturo kraja najbolj zaslužno. Tudi danes ima vodilno vlogo v trgu.

Z anketo, ki smo jo mladi raziskovalci izvedli med krajani, smo izvedeli, da si ljudje želijo več prireditev, niso pa imeli toliko lastnih predlogov, kot bi si v KUD to želeli.

UVOD

V nalogi smo skušali prikazati kulturno dogajanje v našem kraju.

Uporabili smo literaturo za obdobje do 1.1941. Ta čas smo obravnavali le pregledno in zgoščeno.

Več pozornosti smo namenili povojnemu razvoju KUD "France Prešeren". Poiskali smo dokumentacijo o delu društva. Če pisnih virov ni bilo na razpolago, smo jih dopolnjevali z ustnimi.

Sestavili smo anketo in z njo dobili približno sliko o tem, kako živijo krajani za kulturne prireditve v Vojniku.

Navezali smo v stike z Osrednjo knjižnico v Celju in dobili podatke o vojniškem oddelku.

Vsem, ki so nam pri izdelavi naloge pomagali, se iskreno zahvaljujemo. Zlasti so nam pomagali:

- g. Beno Podrgajs, ki nam je ljubeznivo priskrbel dokumentacijo o delu društva in nam dal čutiti, da je naše delo pomembno;

- g. Franjo Felicijan, ki nam je s svojimi spomini pomagal premostiti težave zaradi pomanjkanja pisnih virov za obdobje takoj po 2. svetovni vojni in nam posodil svoje fotografije iz tistih dni;

- g. in ga. Zorko, ki sta nas po svojih najboljših močeh usmerjala k pravim ljudem, da smo dobili čimveč podatkov;

- ga. Senica, ki nam je zbrala podatke o delu vojniškega oddelka Osrednje knjižnice Celje;

- g. Edvardu Fidlerju pa smo hvaležni, ker nam je s fotografijami likovno obogatil nalogo.

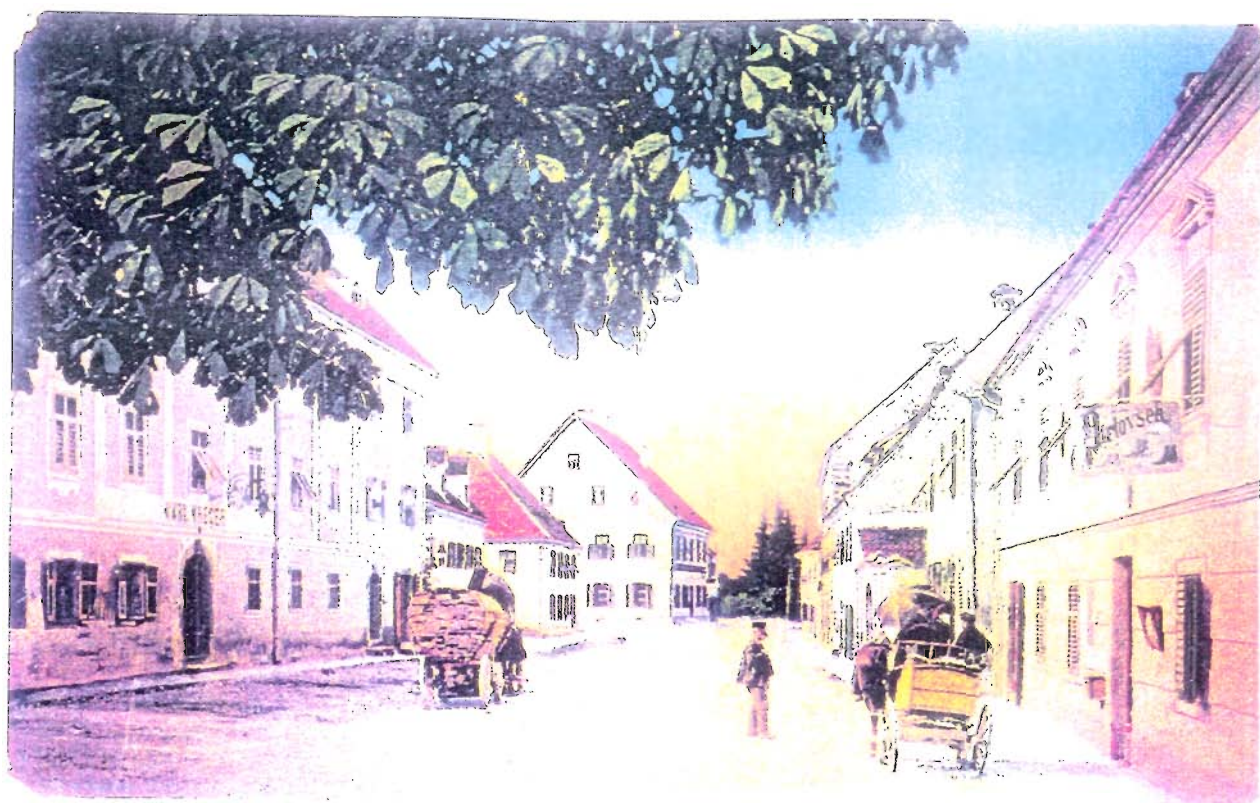
Raziskovalna skupina

KULTURNO

ŽIVLJENJE

VOJNIKA

V PRETEKLOSTI

KULTURNO ŽIVLJENJE VOJNIKA V PRETEKLOSTI

Skozi obdobje srednjega veka je vojniški trg živel kakor vsi trgi na Slovenskem. Nosilec kulturnega življenja v tedanjem času je bila vsekakor Cerkev, med preprostim ljudstvom pa so živeli običaji in šege, ki so lajšali težko vsakdanje življenje. Ljudsko pripovedništvo in ljudska pesem sta se prenešala iz roda v rod in z ustnim izročilom in tako ohranjala naše najvrednejše ljudsko blago.

Prelom je predstavljala doba razsvetljenstva, ko se je tudi v naših krajih uveljavljala obvezna osnovna šola, ki je dala tudi preprostejšemu ljudstvu vsaj pismenost. S tem je bilo omogočeno samoizobraževanje in spremljanje tiska, Kulturno dogajanje se je popestrilo tudi po zaslugi učiteljstva, ki je bilo marsikje nosilec letega v kraju svojega službovanja.

Vojniška šola se prvič omenja l. 1760, ko se govori o denarju, ki ga je bilo treba plačati četrtno letno za pouk čitanja, pisanja in računanja. Navadno pa se navaja l. 1785 kot začetek šole v kraju. Pouk se je večkrat selil iz zgradbe v zgradbo, kjer so najemali sobe za pouk otrok. Poleg redne je bila tudi nedeljska šola.

Učitelji so bili organizatorji kulturnega življenja kraja skozi vse 19. stoletje, zlasti se je odlikoval Anton Brezovnik, ki je tu služboval v l. 1876 do l. 1896.

L. 1869 je kraj dobil "čitalnico", ki je skrbela za kulturno dogajanje v Vojniku. L. 1893 pa so ustanovili katoliško prosvetno društvo "Edinost".

Ob koncu stoletja je imel Vojnik kar dve šoli: slovensko in nemško. Slovensko je l. 1856 obiskovalo 156 otrok, l. 1907 je postala šestrazredna. Na nemško šolo pa so ob ustanovitvi l. 1895 vpisali 66 otrok.

Malo pred 1. svetovno vojno so v Vojniku zgradili tudi kulturni dom, kamor se je preneslo kulturno dogajanje kraja.

Po prvi svetovni vojni je l. 1918 obnovila svoje delo vojniška čitalnica, ki se je l. 1920 pridružila Sokolu. L. 1918 je delo svojega prosvetnega društva obnovila tudi katoliška narodna stranka. L. 1935 je bilo ustanovljeno tudi pevsko društvo "Lira". Zlasti pa sta bili aktivni telovadni društvi Orel in Sokol, ki sta se borili za primat v življenju kraja.

Osnovna šola je bila štirirazredna in je imela l. 1939 445 otrok. Od l. 1924 sta na šoli delovali še dvoletna obrtna nadaljevalna in kmetijska šola, od l. 1929 pa še gospodinjska šola.

V poslopju nekdanje nemške šole je bila l. 1922 ustanovljena meščanska šola kot višja osnovna in strokovna šola. Posebno aktiven je bil na tej šoli pevski zbor, ki ga je vodila Milica Vanda. Od l. 1922 do l. 1934 je bilo 24 javnih prireditev.

V času med vojnama se je Vojnik moderniziral, zgrajena sta bila telefon in telegraf, dobil je električno omrežje in avtobusne povezave.

Imel je štiri letne sejme: pred svečnico, ob godovih sv. Janeza (16. maja), sv. Urha (4. julija) in sv. Luke (18. oktobra).

Sejmi so bili vedno priložnost, da so se društva izkazala z organizacijo uspešnih prireditev, razne cerkvene praznike pa so popestrili z uprizoritvami različnih iger.

tamburaški zbor iz leta 1931

razstava meščanske šole leta 1926

tamburaški orkester leta 1934

RAZVOJ

KUD

"France Prešeren"

VOJAK

Razvoj PD "France Prešeren" smo prikazali s pomočjo pisnih virov, za čas po drugi svetovni vojni pa smo zaradi pomanjkanja gradiva zaprosili g. F. Felicijana, da nam je opisal to obdobje. Te spomine bi drugi še živeči člani društva prav gotovo lahko še dopolnili. Delo društva smo pregledali v letih 1961, 1971, 1981 in 1991. S pregledom za l. 1961 se je začelo naše delo s pisnimi viri.

POVOJNO OBDOBJE

SPOMINI G. FRANJA FELICIJANA NA DELO V DRUŠTVU

Povojni čas nam je s svojimi spomini približal g. F. Felicijan, ki je bil dolga leta član in predsednik društva, že pred vojno pa je sodeloval pri vseh pomembnejših dogodkih v trgu.

Prosvetno društvo "France Prešeren" je bilo ustanovljeno takoj po vojni l. 1945. Povprečno je bilo letno včlanjenih okrog 90 krajanov. Društvo je pripravljalo proslave ob vseh večjih državnih in republiških praznikih. Prireditve je v povprečju obiskovalo okrog 180 ljudi, ob uspešnih igrah pa je bila dvorana kar pretesna.

Ves čas se je društvo ubadalo z denarnimi težavami, saj ni dobivalo nobenih dotacij in so člani morali s svojimi prireditvami pokrivati vse stroške. Zato je tudi razumljivo, da so morali člani zelo veliko postoriti sami in biti kar iznajdljivi. Izdelovali so si predvsem kulise za razne dramske uprizoritve.

Po vojni je delovala predvsem dramska skupina, pevski zbor je bil ustanovljen malo kasneje. Tudi razstav v prvem povojnem obdobju ni bilo prav veliko, še najbolj se je na tem področju izkazala šola.

Najbolj aktivni krajan v tem dokaj težkem obdobju so bili: prof Karel Kožuh, Drago Rebernik, Julijan Šinigoj, Francka Toplak, Marija Ahtik, Ivan Gorečan, pa verjetno še kdo.

Ko smo g. Felicijana povprašali, kako bi primerjal kulturno dogajanje v predvojnem in povojnem času, se je z otožnostjo spomnil mladih dni in nam zatrdil, da je predvojno tekmovanje med Orli in Sokoli poživilo delovanje članov obeh društev. Člani so obiskovali prireditve, ki jih je pripravilo nasprotno društvo in skušalo prihodnjič pritegniti več obiskovalcev.

LETO 1961

Na seji 11. oktobra 1961 je predsednik PD "France Prešeren" g. Felicijan poročal o delu društva.

V društvo je bilo včlanjenih 222 ljudi. To je predstavljalo v tedanjem času 6.8 % prebivalstva Vojnika.

Včlanjenih je bilo 115 odraslih, 7 študentov in 100 učencev. Polovica odraslih članov so bili uslužbenci, kmeta sta bila samo 2!

Društvo je imelo naslednje sekcije:

- izobraževalno,
- dramsko ,
- lutkovno,
- kino sekcijo,
- moški pevski zbor,
- mladinski pevski zbor.

Kino je začel vrteti filme l. 1957. Predstave so bile ob koncu tedna.

Lutkovna sekcija je pripravila 4 predstave: Jurček in trijerazbojniki, Dedek Mraz prihaja, Mačeha in pastorka, Kekec in Mojca.

Dramska sekcija je zaigrala naslednje igre: Mrtvi ne plačujejo davka, Izlet, Namišljeni zdravnik.

Moški pevski zbor: v njem je prepevalo 20 pevcev. Koncerte so imeli ob kulturnem dnevu, dnevu vstaje, 29. novembra itd.

Mladinski pevski zbor je imel 85 pevcev. Nastopali so predvsem na šolskih proslavah in ob državnih praznikih.

Oba zbora sta imela vaje dvakrat na teden.

Izobraževalna sekcija je uvedla šolo za starše, ki se je je udeležilo 417 ljudi. Pripravila je predavanja splošne izobrazbe, ki jih je obiskovalo 246 ljudi. Organizirali so tudi tečaja nemškega in angleškega jezika.

LETO 1971

Proti koncu šestdesetih let je bil v društvu opazen zastoj. Imeli so težave s financiranjem, kakor že vse povojno obdobje. Dvorana kulturnega doma je bila potrebna temeljite prenove, v članstvu in vodstvu društva pa je prišlo tudi do generacijske zamenjave, saj je starejši kader deloval že v obdobju pred 2. svetovno vojno in je bila zato večkrat izražena želja, da mlajši stopijo na njihovo mesto. Mlajši prinašajo s seboj nove ideje, razumljivo pa je, da potrebujejo nekaj časa, da stvari uredijo po novem.

Deloma je število članstva padlo iz že omenjenega razloga. Prav gotovo ja bil vzrok tudi v tem, da se je v Vojnik kot predmestje Celja priseljevalo predvsem mlajše prebivalstvo, ki na kraj še ni bilo tako navezano, imelo pa je mnogo skrbi z izgradnjo domov, saj so si ti ljudje v večini gradili lastne hiše (število prebivalstva v Vojniku se je v l. 1948 - 1961 zvečalo za 93 ljudi, v l. 1961-1971 pa kar za 318 !). Malo pa je na manjše vključevanje ljudi v življenje kraja vplivala tudi TV, saj so bila šestdeseta leta čas njenega prodora v naše domove.

G. Peter Krivec, predsednik društva, je na seji občnega zbora 10. marca 1971 podal poročilo o delu za čas od l. 1967 do l. 1971.

V društvu so delovale še stare sekcije, poleg njih pa še likovna, godba na pihala in ljudska knjižnica.

Kino je od l. 1966 delaval s presledki, predvajali so 35 filmov in imeli 92 predstav.

Likovna sekcija je pripravila več razstav, obiskali so jih predvsem šolarji.

Pevski zbor je po premoru začel ponovno delovati l. 1968, takrat je vodstvo prevzel g. Tone Volasko.

Delovali sta tudi godba na pihala in dramska sekcija.

Za Ljudsko knjižnico imamo kar natančne podatke: od l. 1967 do l. 1971 se je število knjig povečalo za 72, tako jih je knjižnica imela skupaj 1525. V tem obdobju je bilo izposojenih 3105 knjig, bralcev pa je bilo 1254.

V navadenam obdobju so s pomočno prišpevkov krajanov obnavljali kulturni dom. Zlasti je bilo nujno rešiti problem sanitarij in ogrevanja dvorane.

LETO 1981

Podatke o delu društva za ta čas smo dobili iz glasila "ZDRAVLJICA", ki ga izdajajo že četrto leto. Predsednik društva je bil g. Beno Podrgajs.

V l. 1981 je imelo društvo 102 člana, to je pomenilo 2,5 % Vojničanov.

Delovale so sekcije:

- likovna,
- dramska,
- kinosekcija,
- godba na pihala,
- pevski zbor,
- mešani oktet "Lokvanj",
- lutkovni oder,
- mladinska igralska skupina,
- knjižnica.

Godba na pihala:

Štela je 31 članov (27 moških in 4 ženske). Vodil jo je Ivan Karlovec. Imeli so 31 nastopov.

Dramska sekcija:

Vključenih je bilo 14 ljudi (10 moških in 4 ženske). Predsednica sekcije je bila Marjana Kovač, režiser Tone Zorko, ki mu je pomagala Helena Muha. Pripravili so igri "Poročil bom svojo ženo" in "Naši trije angeli".

Likovna sekcija:

Imela je 12 članov, vodil jih je Vinko Lever. Pripravila je razne razstave.

Kinosekcija:

Štela je 5 članov. Povprečen obisk na eno predstavo je bil 60 gledalcev. Predvajali so predvsem filme za otroke in mladino ter komedije. Vodil jo je Gvido Belak.

Pevski zbor:

Vključenih je bilo 26 pevcev. Zbor so vodili Rudi Sakelšek, nato Marjan Adamič in nazadnje Mira Kodrun. Imeli so 25 nastopov, vadili pa so enkrat do dvakrat tedensko.

Mešani oktet "Lokvanj":

Vanj je bilo vključenih 8 članov (4 moški in 4 ženske), pripravili so 16 nastopov. Vodil ga je Marjan Adamič.

Lutkovni oder:

Pod vodstvom Toneta Zorka je ob novem letu uprizoril igrico "Račka".

Mladinska igralska skupina:

Delati je pričela šele septembra. Vodila jo je Vlasta Kampoš in je pripravila 2 recitala.

Knjižnica:

V njej sta delali 2 članici, vodila jo je Marija Volasko. Imela je 3285 knjižnih enot. Včlanjenih je bilo 612 bralcev, redno pa si je knjige izposojalo 473 krajanov. Načrtovali so, da so bodo preselili v prostore nad vrtcem, kjer je knjižnica še danes, želeli so nabaviti več knjig.

del priznanj, ki jih je za svoje delo
dobilo KUD "France Prešeren" Vojnik,
fotografirano aprila 1993

LETO 1990

Predsednik društva je bil še vedno g. Beno Podrgajs.

Društvo je organiziralo in izvedlo proslave ob državnih in republiških praznikih. Poleg pomoči, ki so jo nudili svojim sekcijam, so v društvu pripravili razne koncerte in srečanje malih vokalnih skupin.

V društvu so aktivne naslednje sekcije:

Moški pevski zbor:

Imel je 4 koncerte, gostovali so na Koroškem, sodelovali na prireditvah v KS.

Likovna skupina:

Sodelovali so na treh likovnih kolonijah. Zaradi finančnih in prostorskih težav je bilo delo sekcije delno okrnjeno.

Dramska sekcija:

Ponovno je zaživela v začetku leta in pripravila komedijo "Zares čuden par" pod režiserskim vodstvom Marjane Hočevnar. Igra je bila zelo lepo sprejeta in so jo izvedli kar devetkrat.

Kinosekcija:

V l. 1990 je bil opazen osip števila gledalcev. To leto je bilo najtežje v zadnjem obdobju. Nadaljevali so z eno predstavo tedensko, kar je tudi pogoj za obstoj kina.

52 kinopredstav si je ogledalo 2880 gledalcev, vsi filmi so bili slovensko podnaslovljeni. V l. 1990 so organizirali 4 predstave za učence vojniške in podružničnih šol. Želeli so obnoviti kinoprojektorje.

Narodno-zabavni ansambel Zeme:

Pripravil je številne koncerte v lastni izvedbi, sodeloval na festivalih v Ptuj, v Števerjanu, itd. Ansambel je bil vedno pripravljen pomagati drugim sekcijam z ozvočenjem, pa tudi strokovno. Organiziral je tudi srečanje ansamblov, na katerem je nastopilo še 6 drugih skupin, izkupiček pa so namenili nakupu kurilnega olja za vadbene prostore.

DOM KULTURE V VOJNIKU,
fotografiran aprila 1993

KULTURNO

ŽIVLJENJE

VOJNA

DANES

VOJNIŠKI ODDELEK OSREDNJE KNJIŽNICE CELJE

V oddelek je vključeno približno 2000 krajanov. Ker so nekateri člani vpisani tudi v drugih oddelkih, saj je z isto izkaznico mogoča izposoja v vseh oddelkih knjižnice, je točno število članov težko določiti. V študijski oddelek so vpisani predvsem dijaki in študentje.

V vojniški oddelek je bilo lansko leto na novo vpisanih 112 ljudi.

Oddelek ima približno 7000 knjižnih enot.

Letno si bralci izposodijo približno 10 000 knjižnih enot, kar pomeni povprečno 60 knjig v enem delovnem dnevu knjižnice.

Člani si največ izposojajo leposlovno literaturo (romane, zgodbe za otroke, kriminalke, knjige za obvezno branje).

Knjižnica je odprta v :

četrtek od 10. - 14. ure,

petek od 16. - 18. ure,

soboto od 8. - 10. ure.

V četrtek dela v knjižnici delavka Osrednje knjižnice ga. Seničar, ki si želi več sodelovanja s šolo in mladino. Predvsem želi, da bi mladi bralci znali čuvati knjige zase in za druge, ki iščejo v njih novega znanja.

poslopje, v katerem je vojniška knjižnica,
fotografirano aprila 1993

Naša raziskovalna skupina je želela prikazati kulturno dogajanje Vojnika v današnjem času tudi z anketo. Z njo smo zajeli 100 gospodinjstev v kraju. Želeli smo dobiti podatke o vključevanju krajanov v različne organizacije in društva, o priljubljenosti posameznih kulturnih prireditev in o željah krajanov za prihodnost. Zanimalo nas je, iz katerih vzrokov se ljudje ne vključujejo v kulturno dejavnost toliko, kot bi želeli. V anketo smo vključili tudi vprašanja o televiziji, gledanosti različnih programov, zanimal nas je čas, ki ga družinski člani presedijo pred ekranom. Menili smo, da je bralna kultura v današnjem času zelo pomembna, zato smo v anketo vključili še vprašanja o članstvu v knjižnici, o pogostosti izposoje knjig oz. posameznih zvrsti literature, dodali pa smo še vprašanje o naročenosti na časopise in revije. Učenci naše šole hodimo redno v gledališče in kino, zato smo hoteli vedeti, kako pogosto hodijo tja tudi naši starši.

Z navedbo izobrazbene ravni staršev smo želeli opozoriti na soodvisnost le-te s kulturno dejavnostjo družin.

Z anketo smo zajeli srednjo in mlajšo generacijo ljudi (učenci šole, njihovi mlajši in starejši bratje in sestre, starši).

Anketirali smo 100 družin, to je 415 ljudi, od tega 200 staršev in 215 otrok.

Izobrazbena struktura staršev je naslednja:

osnovna šola	41 ljudi (20,5 %)
poklicna šola	67 " (33,5 %)
srednja šola	68 " (34,0 %)
višja, visoka šola	23 " (11,5 %)

Povprečna starost anketiranih mater je 37 let, očetov 40 let, otrok pa 12,5 let.

Iz nakete je razvidno, da je v razna društva in organizacije vključenih skupno 54 odraslih in otrok, kar predstavlja 13 % anketiranih.

Vprašani se največ vključujejo v:

ODRASLI	GASILSKO DRUŠTVO	8
	KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO	6
	PLANINSKO DRUŠTVO	4
	ČEBELARSKO DRUŽINO	2
	TURISTIČNO DRUŠTVO	2
	LOVSKO DRUŽINO	2

OTROCI	GASILSKO DRUŠTVO	8
	GLASBENO ŠOLO	5
	TABORNIŠKI ODRED	4
	PLANINSKO DRUŠTVO	2

Ker je anketa zajela najbolj aktivni del prebivalstva, je odstotek vključevanja v razna društva sorazmerno visok.

Ko smo zbrali podatke o bralni kulturi krajanov, smo zadovoljni ugotovili, da je v knjižnico včlanjenih veliko več mladih kot odraslih. Od 215 otrok jih knjižnico obiskuje kar 75, kar je kar 35 % anketiranih otrok. Staršev je v knjižnico včlanjenih znatno manj, vsega skupaj 29 ali 14,5 %.

21 anketiranih je odgovorilo, da sploh ne hodi v knjižnico, 36 ljudi pa si redno dvakrat mesečno izposoja knjige.

Ker je največ članov knjižnice iz vrst učencev, je seveda najbolj pogosto izposojena literatura mladinska (51 odgovorov), 21 članov si izposoja strokovno in leposlovno literaturo, 17 članov pa samo strokovno.

Anketirani so predlagali, da naj knjižnica nabavi več strokovne in mladinske literature, predvsem tiste za obvezno branje.

Samo ena odrasla oseba s končano osnovno je včlanjena v knjižnico.

Družine kupujejo naslednje časopise in revije:

NOVI TEDNIK	53	gospodinjstev
NEDELJSKI DNEVNIK	30	"
JANA	14	"
OGNJIŠČE	8	"
KMEČKI GLAS	7	"

V 4 družinah ne kupujejo nobenega časopisa ali revije!

V 80 gospodinjstvih redno kupujejo oz. imajo naročene 3 ali celo več vrst časopisov, revij, mladinskih revij, strokovnih publikacij.

In kako je z nakupom knjig v današnjih dneh?

34 družin kupi knjigo nekajkrat letno, 1 x letno 24 družin, redkokdaj 30 % gospodinjstev, v 8 primerih pa jo kupijo največkrat kot darilo.

Iz navedenega sledi, da verjetno skoraj v polovici družin finančno stanje ne dopušča rednega nakupa knjig niti za zainteresirane mlade bralce.

Reden gledališki abonma imajo samo 4 osebe, enkrat letno gre v gledališče 9 ljudi, 23 redkokdaj, nikoli pa vanj ne zaide 21 oseb.

51 mladih anketirancev ima reden gledališki abonma.

Četrtnina odraslih anketiranih je odgovorilo, da so bili zadnjič v gledališču še kot šolarji, petina pa je obiskala Talijin hram pred več leti.

Več zanimanja kot za gledališče so krajan pokazali za film. Ljudje izbirajo za ogled tiste filme, za katere menijo, da bodo kvalitetni - takšen odgovor je izbralo 70 ljudi. 25 % anketirancev film ne zanima.

Katere prireditve so najbolj obiskane?

Najbolj priljubljene prireditve so koncerti zabavne in narodno-zabavne glasbe (51 odgovorov), 34 družin prihaja na kulturne prireditve v kraju. 22 anketirancev hodi v kino, gasilske veselice razveseljujejo 25 vprašanih, 17 oseb zahaja na gledališke predstave, 14 ljudi pride na koncerte klasične glasbe, likovne in druge razstave pa pritegnejo 9 krajanov.

Kaj pa najbolj množični medij našega časa?

TV sprejemnika nimajo samo v eni družini. Iz odgovorov je razvidno, da je v današnjem času le-ta postal nepogrešljiv, ljudje pa presedijo pred ekranom kar precejšen del dneva.

Samo v 27-ih primerih so odrasli anketiranci izjavili, da niso ljubitelji malih ekranov, kar 173 pa je krepko navezanih nanje. Tudi med otroci je le 6 izjem, ki programa ne gledajo vsak dan. Očitno je, da imajo starši manj časa za gledanje TV, saj jih 64 gleda oddaje pol ure oz. eno uro na dan, tretjina staršev pa lahko namenijo tej zabavi 2 oz. več kot 2 uri na dan.

Kar 70 otrok porabi 2 oz. več kot 2 uri dnevno za TV.

Menimo, da zaradi pretiranega gledanja televizije, zmanjkuje odraslim in otrokom časa za medsebojne pogovore, za učenje, branje in druge dejavnosti. Posledice pa so slabše izražanje, reven besedni zaklad in verjetno še kaj.

Gledanost posameznih programov:

dnevnik in informativni program	179 točk
zabavne oddaje, filmi in serije	168 "
mladinski program	100 "
poljudno-znanstvene oddaje	78

Najmanj so gledane oddaje kulturne redakcije.

Kakšne prireditve si želijo krajani?

Ljudje bi želeli več koncertov (več kot tretjina), raznih kulturnih prireditev, rednejših kinopredstave in športnih prireditev.

Opazili smo, da ljudje največ sodelujejo v tistih aktivnostih, ki jim nudijo sprostitve, bodisi v športnih društvih ali pa obiskujejo razne zabavne prireditve. Menimo, da je vzrok za takšno opredelitev deloma v trenutno težki politični situaciji v svetu, deloma pa v ekonomski krizi oz. prenapetem tempu današnjega dne.

Ljudje bi želeli bolj sodelovati v kulturnem življenju, saj so v 79 družinah izrazili to pripravljenost.

Vzrok za premajhno udeležbo v kulturnem življenju so anketiranci našli v pomanjkanju časa (70 družin), v četrtini družin pa so kot glavni vzrok navedli slab finančni položaj. V kolikor bi se gospodarska situacija v državi še slabšala, bo ta vzrok verjetno še bolj vplival na slabo udejstvovanje v kulturnem življenju. Ljudje so kot vzrok navedli še družinske obveznosti (12 primerov).

Ko so anketiranci primerjali svojo kulturno aktivnost z obdobjem nekaj let nazaj, so odgovorili takole:

- situacija se pri 21 anketiranih ni spremenila;
- 7 jih je odgovorilo, da imajo več časa in denarja za udeležbo na kulturnih prireditvah;
- 44 jih ima manj možnosti zaradi družinskih obveznosti;
- 26 je prizadela ekonomska kriza;
- 18 družin pa je na boljšem, ker so otroci že samostojnejši.

In za konec, katera društva in organizacije krajani pogrešajo v svojem kraju?

- 20 družin pogreša različna športna društva,
- dobili smo 11 predlogov za plesno šolo,
- 4 so predlagali reden kino,
- 8 bi jih želelo imeti gledališče.

Glede na to, da so ljudje izrazili željo po večji udeležbi na kulturnih prireditvah smo upali, da bomo dobili več predlogov. Očitno je, da je pač najlažje izbirati med ponujenimi možnostmi, precej težje pa sodelovati pri oblikovanju in načrtovanju kulturnega življenja kraja.

Spoštovani!

Pred vami so vprašanja ankete, s katero želimo učenci-raziskovalci naše šole prikazati kulturno življenje našega kraja.

Prosim Vas, da na vprašanja brez zadrege in pomislekov odgovorite, saj je anketa anonimna. Za raziskovalno nalogo sta pomembna samo statistični izračun in prikaz, ne pa imena vprašanih.

Prosim, da na vprašanja odgovorite tako, da obkrožite DA oz. NE ali pa eno izmed ponujenih možnosti. Na vprašanja odgovorite neposredno ali pa naredite križec v vrsti, ki vam ustreza.

Če ste pripravljeni z nami sodelovati, se Vam za Vaš trud najlepše zahvaljujemo. Če ne želite sodelovati, pa vas prosimo, da anketo neizpolnjeno vrnete.

Lepo vas pozdravljamo
učenci-raziskovalci OŠ VOJNIK

1. Koliko članov šteje vaša družina?

.....

2. Kolikšna je starost posameznih članov družine?

MATI.....

OČE

OTROCI

3. Katero stopnjo izobrazbe imata

	MATI	OČE
osnovna šola		
poklicna šola		
srednja šola		
višja, visoka šola		

4. V katera društva oz. organizacije v kraju in izven njega so vključeni člani družine?

MATI

OČE

OTROCI

5. Ali ste član knjižnice v Vojniku oz. Celju?

MATI	DA	NE
OČE	DA	NE
OTROCI	DA	NE

6. Kako pogosto hodite v knjižnico?

- a) dvakrat mesečno
- b) enkrat mesečno
- c) nekajkrat letno po potrebi
- d) ne hodim

7. Katere vrste literaturo si največkrat izposodite?
- a) leposlovje za odrasle
 - b) strokovno literaturo
 - c) mladinsko literaturo
 - d) revije
 - e) nekaj leposlovja, nekaj strokovne literature
8. Katero vrsto literature naj vojniški oddelek knjižnice nabavi v večjem obsegu?
-
9. Katere časopise in revije imate naročene oz. jih redno kupujete?
-
10. Kako pogosto kupite knjigo (ne šolski učbenik!)?
- a) nekajkrat letno
 - b) enkrat letno
 - c) redkokdaj
 - d) največkrat kot darilo
11. Ali obiskujete gledališče?
STARŠI	DA	NE
OTROCI	DA	NE
12. Kako pogosto hodite v gledališče?
- a) imamo reden gledališki abonma
 - b) enkrat letno
 - c) redkokdaj
 - d) nikoli
 - e) imamo šolski abonma
13. Kdaj ste bili zadnjič v gledališču?
- a) v tem letu
 - b) lansko leto
 - c) več let nazaj
 - d) ko sem hodil še v šolo
14. Ali zahajate k filmskim predstavam?
- a) redno hodimo v kino
 - b) ogledamo si filme, za katere menimo, da bodo kvalitetni
 - c) film nas ne zanima

15. Katere kulturne prireditve najpogosteje obiskujete?
- a) koncerte zabavne in narodno-zabavne glasbe
 - b) gledališke predstave
 - c) koncerte pihalnih orkestrrov
 - d) koncerte klasične vokalne in instrumentalne glasbe
 - e) gasilske veselice
 - f) baletne in operne predstave
 - g) likovne in druge razstave
 - h) hodimo v kino
 - i) kulturne prireditve v kraju
 - j)

16. Ali imate TV sprejemnik?

DA NE

17. Ali gledate TV program vsak dan?

MATI	DA	NE
OČE	DA	NE
OTROCI	DA	NE

18. Koliko časa presedite pred ekranom?

	MATI	OČE	OTROCI
pol ure dnevno			
eno uro na dan			
dve uri dnevno			
več kot dve uri na dan			

19. Katero zvrst programa najpogosteje gledate?

	MATI	OČE	OTROCI
a) dnevnik, inf. oddaje			
b) zabavne oddaje, filme, serije			
c) polj.-znanst. oddaje			
d) program politične vsebine			
e) mladinski program			
f) oddaje kulturne redakcije:			
gled.predstave, koncerte ipd			
g)			

20. Katerih prireditev si v svojem kraju želite več?

.....

21. Ali bi se želeli večkrat udeležiti raznih kulturnih prireditev?

DA

NE

22. Kje je vzrok, da sedaj niste toliko udeleženi v našem kulturnem življenju kot bi želeli?

- a) oddaljenost od kulturnih ustanov
- b) pomanjkanje časa
- c) slab finančni položaj
- d) imamo majhnega otroka, za katerega nimamo varstva
- e) bolezen enega od članov gospodinjstva
- f) drugi vzroki

23. Kaj bi ugotovili, če bi primerjali svojo "kulturno" aktivnost z obdobjem 10 (in več) let nazaj ?

- a) situacija se ni spremenila
- b) imamo več časa in denarja za udeležbo v kulturni dejavnosti
- c) imamo manj možnosti zaradi družinskih obveznosti
- d) imamo manj možnosti zaradi ekonomske krize
- e) imamo boljše možnosti, ker so otroci že večji (nekateri so že samostojni, za druge ni več potrebno varstvo ipd)

24. In na koncu, katero društvo ali organizacijo bi po vašem mnenju naš kraj še potreboval?

.....

Še enkrat se Vam za Vaš trud in pripravljenost pomagati nam isreno zahvaljujemo!

VIRI

Janko Orožen: Zgodovina Celja in okolice, 1. knjiga,
Kulturna skupnost Celje, CE 1971

Janko Orožen: Zgodovina Celja in okolice, 2. knjiga,
Kulturna skupnost Celje, CE 1974

Jože Vurcer: Vojnik v mejnikih časa, Turistično društvo Vojnik,
Vojnik 1985

zapisniki KUD "France Prešeren" z dne: 11. oktobra 1961,
10. marca 1971

glasilo KUD "France Prešeren" "Zdravljica" (letnik 4)

letno poročilo KUD "France Prešeren" z dne 15.2. 1990

POVZETEK

Ugotovili smo, da je kulturno življenje kraja dokaj razgibano zlasti po zaslugi KUD "France Prešeren", seveda pa imajo svoj delež v njem tudi druga društva. Krajanje so v anketi navedli, da bi radi imeli več prireditev, zlasti zabavnih; društva pa si verjetno želijo več članov, predvsem pa čimveč idej o prihodnjem kulturnem dogajanju v kraju. Menimo, da mora društvo upoštevati želje krajanov, obenem pa jih usmerjati v obisk kvalitetnih kult. prireditev.

KUD "France Prešeren" je postalo zlasti aktivno konec 70-tih let, ko se je povečalo število sekcij pa tudi število prireditev.

Število članov v društvu je po vojni procentualno padalo, verjetno je temu kriva deloma televizija, deloma pa prezaposlenost ljudi, ki si poleg službenih obveznosti in dela doma nočejo naprtiti še odgovornosti za kult. življenje kraja.

Da bi se lahko bolj verodostojno prikazal čas delovanja KUD takoj po vojni, bi morali čimprej začeti zbirati arhivski material pri zdaj že ostarelih bivših članih, sicer obstaja nevarnost, da se bo le-ta porazgubil. Vsi člani, ki so bili nekoč duša dogajanja v našem trgu, pa so bili resnično pripravljeni sodelovati z nami in tako po svoje doprinesti, da delo prejšnjih generacij ne bi prišlo v pozabo.

